

pro kulturní a institucionální změnu vnímání genderové rovnosti je natolik barvité, že si něco vyberou a alespoň o trochu změni směr vnímání tohoto tématu směrem ke spravedlivější společnosti.

Zpráva z jarní školy MAGIS, sekce Porn Studies: Porn Culture(s) Now

Michaela Lebedíková

Desátý ročník jarní školy MAGIS v Gorici v Itálii 23.–26. března 2019 odstartovala panelem *Visions, Imaginations, Networks* Clarissa Smith, spoluzakladatelka *Porn Studies*, jediného odborného časopisu věnovaného pornografii. První přednášku „Elusive Porn and Networked Exchanges“ přednesla Susanna Paasonen (University of Turku). Paasonen mluvila o pornografii na sociálních sítích: na většině sociálních sítí je explicitní obsah zakázán a uživatelům/uživatelkám, kteří a které jej šíří, hrozí dočasné zablokování i úplné smazání profilu bez možnosti obnovy. Pornografii zakázala nedávno i síť Tumblr, která byla jedním z posledních útočišť skupin upřednostňujících marginální sexuální praktiky. Jedinou masovou sociální sítí bez cenzury zůstává Twitter. Cenzura nahrává pornografickému gigantovi Pornhub, jenž je v současnosti 27. nejnavštěvovanější stránkou na světě. Reflexi Pornhubu prezentovala i Silvia Rodeschini (Università degli Studi di Firenze) s příspěvkem „New Standards of Respectability in Contemporary Pornography: Pornhub’s Corporate Communication“. Rodeschini identifikovala normalizující prezentační strategie, které Pornhub používá. Činnosti firmy zahrnují například zaměstnanecký blog, pořádání charitativních kampaní nebo zdánlivou transparentnost v podobě zveřejňování dat o konzumentech (Pornhub ale nikdy nezveřejnil, kolik má uživatelů a uživatelek mladších 18 let). Rodeschini zjistila, že všechny aktivity podléhají zásadám sociální zodpovědnosti standardu ISO 26000:2010, což z kontroverzního distributora pornografie dělá líbivou firmu.

Ve druhé části panelu vystoupil Hagai Dagan (Sapir Academic College, Izrael) s příspěvkem „Porn Comics: Fantasy and Total Exposure“. Dagan popisoval rozšiřující se kategorii porn art (pornografických obrázků), které jsou zejména kreslené a počítačově generované. Obvykle jsou velmi násilné a vyobrazují sex, který v reálném světě není možný – ani sociálně přijatelný, ani anatomicky uskutečnitelný. Dagan argumentoval, že porn art může být obrazem těch nejdivočejších lidských fantazií, které ve společnosti nemůžeme veřejně prezentovat. Na přednášku navázal Éric Falardeau (Université du Québec à Montréal) s aktuálním příspěvkem „Deepfake Porn: Pornography

and Visual Effect“. Současné technologie umožňují manipulaci s tvářemi na videu. Během několika minut může i naprostý amatér vytvořit věrohodné pornografické video s jakoukoliv osobností a jediné, co k tomu potřebuje, je několik jejích fotografií z různých úhlů. V prezentaci Falardeaua nebyly uvedeny implikace, jaké tyto technologie mohou mít: je to problém pro osoby, které s pornografií nemají a nechtějí mít nic společného, na druhou stranu tyto technologie umožňují produkovat videa se sexuálními praktikami, o které by herci reálně neměli zájem.

Druhému panelu – (*National Pornographic Cultures Today*) – předsedal Alan McKee. První část začala Mariella Popolla (Università degli Studi di Genova) příspěvkem „Porn Goes to Festivals“. Zaměřila se na rozdíly mezi dvěma italskými pornofestivaly, které spočívají v politických aspektech, odlišném publiku, výběru filmů a partnerství. Zatímco mainstreamový festival *Fish & Chips* je symbolicky podpořen městem konání i státními institucemi, provokativní festival *Hacker Porn Film* je dotovaný návštěvníky a snaží se o kritiku současné společnosti prostřednictvím experimentálních queer snímků. Na Poppolu navázal Giuseppe Previtali (Università degli Studi di Bergamo) s příspěvkem „The Techniques of Sex: Valentina Nappi’s Narratives of Pornography“. Previtali mluvil o publikační činnosti oblíbené italské pornoherčky Valentiny Nappi, která začala publikovat eseje kritizující společnost. Nikdo neví, zda texty píše ona sama, někdo jiný za ni, nebo je to marketingová strategie její produkční firmy. Reakce na její eseje ukazují, jak těžké je přijmout skutečnost, že libovolná osoba z pornografického průmyslu může mít názory týkající se něčeho jiného než pornografie a sexu. Druhá část panelu nás zavedla do Turecka, z něhož pochází Ihsan Can Asman (University of Turku), který představil svůj výzkum „More than 31: Experiences of Watching Porn in Turkey“. V Turecku je sledování pornografie legální, ale její distribuce nikoliv. Webové stránky obsahující pornografii jsou zablokované. Lidé, kteří chtějí sledovat pornografii, si musejí měnit IP adresy počítačů, aby se k pornografii dostali. Navazujícím příspěvkem byl „‘Punk, Porn, and Politics’: A Critical Consideration of Feminist Porn Productions“ od Jamese F. Andersona (University of Sunderland). Anderson mluvil o tom, že punk i pornografie mají společnou obscénnost, provokaci a snahu o překračování sociálních norem. Zatímco kdysi byl sex na punkové scéně prostředkem provokace a šoku, v dnešní době je jeho komerční součástí.

V pondělí 25. března měl hlavní přednášku s názvem „We Went Looking for Pleasure and We Found Risk“ Alan McKee (University of Technology Sydney), který publikum strhl svým charismatickým projevem – ještě nikdy jsem nezažila, aby byl akademik vítán křikem a potleskem jako celebrita. Cílem McKeeho je syntéza oboru pornografických studií (*porn studies*). Na začátku projektu byl jeho podiv nad tím, že většinu znepokojivých zpráv spojených s pornografií publikují zejména psychologové, zatímco vědci z oborů sociologie a mediálních a filmových studií nikoliv. McKee a jeho tým zjistili, že to plyne zejména z nestejně konceptualizace sexuálního zdraví,

kte­ré je v pojetí psychologů heteronormativní, je definováno sériově monogamními vztahy a do kterého konzumace pornografie příliš nezapadá. Dosud dokončili první fázi projektu, ve které výzkumný tým provedl obsahovou analýzu publikovaných článků. Nyní se připravují na redefinici koncepce sexuálního zdraví, aby zahrnovala i osoby queer identity, BDSM praktiky, pornografii, nemainstreamové sexuální praktiky, a hlavně sex pro potěšení (*pleasure*), nejen ve vztahu k riziku sexuálně přenosných nemocí a těhotenství (odtud také název přednášky).

Panelu s názvem *De/stabilizing Porn Histories* předsedala Silvia Rodeschini. První příspěvek byl od Dalily Missero (Università degli Studi di Milano) a nesl název „National Playmates and Feminist Killjoys: The Italian „Sex-wars“ and the Soft-Porn Stardom of the 1970s“. Missero analyzovala obsah italských časopisů. *Playboy* byl určen především pro muže, ale část jeho publika představovali gayové: proto publikovali i fotografie mužů, čehož v Itálii využívaly ženy. *Cosmopolitan* se snažil zaujmout ženské publikum a psal o ženském sexuálním potěšení, neotiskoval ale fotografie mužů a čtenářky si stěžovaly. Reakcí na oba časopisy byla *Libera*, erotický magazín zaměřený na páry, který kvůli vysoké ceně vydržel jen rok. Jediný příspěvek, jenž se zabýval homosexuální kulturou, byl „From Passing Strangers to Buddies: Arthur J. Bressan Jr.'s Pornographic Homorealism“ od Nikoly Stepiče (Concordia University). Stepič promítal videoklipy Bressanových filmů a ukazoval, jak Bressan konstruoval homosexuální identitu. Panel zakončila Laura Saarenmaa (University of Turku) s příspěvkem „Not that Cute: The Trouble with the Ugly Old Stuff“. Saarenmaa poukázala na málo známou skutečnost, že *Playboy* v USA, ale i švédské a finské erotické časopisy, byl prostorem pro odlišné politické názory, které navzdory (liberálnímu) erotickému obsahu rozhodně liberálními nebyly.

Poslednímu panelu nazvanému *Teaching/Learning Pornography* předsedala Susanna Paasonen. První příspěvek od Clarissy Smith (University of Sunderland) s názvem „Porn Literacy Without Porn Studies?“ navázal na McKeeho plenární přednášku: analýzou materiálů týkajících se pornografie určených pro sexuální výchovu ve Velké Británii Smith zjistila, že pornografie je označována jako nebezpečná pro zdravý sexuální život. Zajímavou debatu přinesl příspěvek „The Influence of a Porn Literacy Intervention on Beliefs; and Attitudes about Sexuality“ od Mariny F. Thomas (Radboud University, Netherlands; a Koç University, Turkey). Thomas chce pomocí experimentálního designu zjistit, zda bude mít na postoje k pornografii a vzrušení vliv klip ukazující, že pornografie je editovanou fantazií. Kritizováno bylo její negativní video o pornografickém průmyslu a premisa, že sledování pornografie bude ovlivňovat postoje ihned, přímo a kauzálně. Třetím příspěvkem byl „PaderPorn Studies: Report from the Frontlines of German Academia“ od Madity Oeming (University of Paderborn). Oeming v příspěvku reflektovala semestr vyučování pornografie a oboru pornografických studií (*porn studies*). Jako vědci zabývající se pornografií se od porno-

grafie distancujeme, abychom byli ostatními bráni vážně. Podle Oeming je to chyba: vědci z oboru filmových studií bývají nadšenými filmovými fanoušky a nikdo je za to neodsuzuje. Poslední příspěvek zvaný „Having Students Produce Porn“ představil Patrick Catuz (nezávislý vědec), který vyučuje na umělecké škole ve Vídni a zároveň je producentem feministické pornografie. Catuz zadal svým studentům a studentkám vypracovat scénář a projekt realizace pornografického snímku. Překvapivé bylo, že studující se snažili vyhnout mainstreamové tvorbě.

Jarní škola dala prostor již etablovaným vědcům oboru pornografických studií, ale také začínajícím výzkumníkům a výzkumnicím, kteří získali cennou reflexi a kontakty. Složení programu odráželo současné trendy zkoumání pornografie: prostor dostaly národní pornokultury i monopol PornHubu. Minimálně zastoupeno bylo zkoumání videoarchivů a queer pornografií, což jsou dlouhodobě chybějící témata oboru. V doprovodném programu nechyběla výstava aktů Pleasure Rocks nebo promítání oceněných snímků z italských pornofestivalů Fish & Chips a Hacker Porn Film, čímž se celá škola vrátila tam, kde naše zkoumání začalo: k erotickým videoprojekcím.